

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.006.02.2015

P/15/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/110 – Realizacja zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gmin województwa lubuskiego w latach 2013–2015 (I półrocze).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Mariusz Migdał główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94940 z dnia 9 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Słubicach, ul. Akademicka 1, 69-100 Słubice (dalej: <i>Urząd</i> lub <i>Gmina</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Ciszewicz, Burmistrz Słubic od dnia 5 grudnia 2010 r. (dowód: akta kontroli str.3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Gmina zapewniła dostęp do sieci wodociągowej niemal wszystkim mieszkańcom. Mimo, że 91% mieszkańców Gminy korzysta z sieci kanalizacyjnej, to jednak ponad połowa mieszkańców wsi pozbawiona była możliwości podłączenia do niej. Brak pełnego uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, przy aktualnym stanie infrastruktury może w przyszłości negatywnie rzutować na jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia.

Gmina prawidłowo realizowała zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

Skuteczność realizacji zaplanowanych inwestycji w kontrolowanym zakresie była ograniczona brakiem środków finansowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ocena sposobu planowania remontów i kierunków rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, celem zapewnienia mieszkańcom gminy nieprzerwanych dostaw wody

1.1 Przygotowanie organizacyjne i finansowe Gminy do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

1.1.1 Gmina Słubice jest gminą miejsko-wiejską o całkowitej powierzchni 185,6 km². Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.²:

- liczba mieszkańców wynosiła 18.840, przy czym na terenach wiejskich zamieszkiwało 15,9% mieszkańców,
- z instalacji wodociągowej korzystało 99,8%, a z kanalizacyjnej 91,3% ludności Gminy (w tym 47,7% mieszkańców wsi),

¹Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

² Dane statystyczne GUS w Zielonej Górze.

- długość sieci wodociągowej³ wynosiła łącznie 108,3 km i wzrosła w stosunku do 2012 r. o 0,71 km, zaś kanalizacyjnej 57,2 km i wzrosła o 7,8 km.

(dowód: akta kontroli str.5)

Burmistrz wyjaśnił, m.in. że Gmina:

- nie rozbudowuje sieci kanalizacji do odbioru wód pochodzących z opadów i roztopów głównie z powodu braku środków finansowych przeznaczanych na ten cel w budżecie,
- realizuje zadania we wskazanym zakresie poprzez naprawę wpustów ściekowych oraz udrażnianie studzienek.

(dowód: akta kontroli str.422-425)

1.1.2. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami realizującymi zadania wodno-ściekowe należało do zadań Wydziału Inwestycji i Ochrony Środowiska⁴ Urzędu. Wymienione obowiązki realizowane były na następujących stanowiskach: do spraw komunalnych i do spraw ochrony środowiska oraz naczelnika Wydziału. Urzędnicy spełniali minimalne wymagania kwalifikacyjne w zakresie stażu pracy, wykształcenia i umiejętności zawodowych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁵.

(dowód: akta kontroli str.6-20)

1.1.3. Zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków powierzono Zakładowi Usług Wodno-Ściekowych spółka z o.o. w Słubicach (dalej: *Spółka*), której jedynym udziałowcem była Gmina.

(dowód: akta kontroli str.21-25)

Według stanu na 30.06.2015 r., zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych (art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁶) posiadało dziesięć podmiotów.

dowód: akta kontroli str.26-52)

1.1.4. W latach 2013–2015 (I półrocze) obowiązywały 4 umowy zawarte ze Spółką, obejmujące udostępnienie do użytkowania sieć wodociągową i kanalizacyjną wraz z urządzeniami o wartości początkowej, zaewidencjonowanej w księgach rachunkowych Urzędu, wynoszącej 5,6 mln zł (z tego na wodociągi przypadało 1,2 mln zł).

Łączna kwota należnych dla Gminy opłat z tytułu umów wynosiła: w latach 2013–2015 (I półrocze) łącznie 9.336 zł brutto. Wartość odpisów umorzeniowych od majątku przekazanego Spółce, wynosiła w tym czasie łącznie 204,2 tys. zł (czynsz stanowił 4,6% wartości odpisów).

(dowód: akta kontroli str.53-92)

Burmistrz wyjaśnił, m.in. że Gmina oddała środki trwałe za opłaty czynszowe na relatywnie niskim poziomie, po to, aby wspomóc Spółkę, której jest w 100% udziałowcem. Wyższy czynsz miałyby wpływ na zwiększenie stawek za wodę i ścieki.

(dowód: akta kontroli str.422-425)

1.1.5. Gmina w latach 2013-2014 osiągnęła dochody odpowiednio w wysokości: 62.219,7 tys. zł i 67.271,1 tys. zł, przy wykonanych wydatkach w kwotach 58.486,1 tys. zł i 66.867,8 tys. zł. Wskaźnik zadłużenia Gminy, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych⁷ (obowiązujący

³ Bez przyłączy.

⁴ Merytoryczny nadzór nad Wydziałem sprawował zastępca Burmistrza.

⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 1786.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

do końca 2013 r.), wynosił odpowiednio: 51,44% i 42,29%. W 2014 r. indywidualny wskaźnik zadłużenia, wynikający z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸, wynosił 3,87% (przy dopuszczalnym 14,53% z uwzględnieniem wyłączeń).

W latach 2013–2015 (I półrocze) Gmina w pierwotnych uchwałach budżetowych określiła wydatki majątkowe ogółem w kwotach: 6.719,0 tys. zł, 13.771,9 tys. zł i 10.000,0 tys. zł, w tym rozdział 9001 gospodarka ściekowa i ochrona wód: 0 zł, 50,0 tys. zł i 350,0 tys. zł. Po zmianach plan w ww. rozdziale wynosił: 0 zł, 50 tys. zł i 50 tys. zł, a wykonanie: 0 zł, 49,2 tys. zł i 0 zł.

(dowód: akta kontroli str.93-102, 142)

1.2. Plany dotyczące sieci

1.2.1. Według przyjętego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Słubice na lata 2009–2012” zaplanowano⁹ m.in. trzynaście inwestycji w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki wodnej (modernizacja i budowa: sieci wodociągowej - 7 zadań, sieci kanalizacyjnej - 6 zadań) przy łącznych szacunkowych nakładach 23,6 mln. zł. Z zaplanowanych zadań Gmina uczestniczyła w realizacji 4 zadań wydatkując 939,5 tys. zł, a Spółka zrealizowała 5 zadań o wartości 3.977,5 tys. zł. Ogółem realizowano 9 (69,2%) na wartość 4.917 tys. zł (20,8%).

(dowód: akta kontroli str.103-130, 143-146)

Burmistrz wyjaśnił, m.in. że niska realizacja inwestycji wynikała przede wszystkim z przyczyn finansowych. W latach 2010–2013 Gmina realizowała plan naprawczy¹⁰, co powodowało ograniczone możliwości inwestycyjne. Ujmując w ten sposób plany, Gmina liczyła na środki unijne. W latach przyszłych Gmina będzie realizować inwestycje w miarę możliwości, a w szczególności będzie kontynuować prace w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str.422-425)

W badanym okresie Gmina nie zaktualizowała, stosownie do art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹¹ ww. Programu, gdyż brak było Powiatowego Programu Ochrony Środowiska.

Uchwałą z 27 sierpnia 2015 r. Rada Miejska przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Słubice na lata 2015–2018”, w którym określono m.in. cele Programu: ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, poprzez zadania realizacyjne: poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu; poprawa jakości wody pitnej; rozbudowa sieci wodociągowej i porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; likwidacja nieszczelnych zbiorników gromadzenia ścieków (szamb); kontrola zagospodarowania ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych na terenach nieskanalizowanych; likwidacja nielegalnych wylotów kolektorów do cieków wodnych oraz zrzutów ścieków.

(dowód: akta kontroli str.347-377, 422-425)

1.2.2. Rada Miejska w Słubicach podjęła 30 listopada 2011 r. uchwałę, o której mowa w art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹², w sprawie wieloletniego planu

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁹ Realizacja była uzależniona od pozyskanych dofinansowań zewnętrznych. Udział w realizacji przypisano oprócz Gminie, przede wszystkim Spółce.

¹⁰ W związku z przekroczeniem przez Gminę Słubice dopuszczalnej granicy poziomu zadłużenia. Realizacja planu doprowadziła do zmniejszenia zadłużenie w 2014 r. do poziomu 42% dochodów ogółem (z 37,6 mln zł do 28,4 mln zł).

¹¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.

¹² Dz. U. z 2015 r., poz. 139.

rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2012–2015¹³ (Plan). Według harmonogramu przewidziano realizację, w latach 2012-2015, ogółem 66 zadań na łączną kwotę 11.104,8 tys. zł. Plan uwzględniał kierunki rozwoju Gminy określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Programie Ochrony Środowiska oraz ustaleniach zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

(dowód: akta kontroli str.147-171,21-25, 206-230)

1.2.3. W Programie usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na lata 2009-2032 określono m.in. ilość sieci wodociągowych zawierających azbest. Według danych Spółki, 4,3% długości sieci wodociągowych wykonano z rur azbestowo–cementowych.

(dowód: akta kontroli str.200-204, 205)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Urząd diagnozował potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, m.in. w zakresie przyłączenia do kanalizacji sanitarnej jak największej liczby mieszkańców. Stopień realizacji zadań ograniczały możliwości finansowe.

2. Ocena realizacji działań służących zapewnieniu dostaw wody przydatnej do spożycia

Opis stanu
faktycznego

2.1. Realizacja wykonywania obowiązków w zakresie zbiorowego zaopatrzenia

2.1.1 Stosownie do art. 12 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Burmistrz informował mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia. Poza Urzędem, zadania realizowała również Spółka, która przekazywała mieszkańcom informacje o jakości dostarczanej wody.

(dowód: akta kontroli str.378-383, 422-425)

2.1.2 W 2014 r. ze względu na obecność bakterii grupy coli¹⁴, w trzech przypadkach (pomiar 14.10.2014 r.) zakwestionowano jakość wody dostarczanej przez Spółkę, tj. wodociągi w miejscowościach: Lisów (warunkowa przydatność wody do spożycia), Stare Biskupice (brak przydatności wody do spożycia), Rybocice (warunkowa przydatność wody do spożycia). Próbkę wody jakościowo nie odpowiadały wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi¹⁵. Prawdopodobną przyczyną skażenia wody w miejscowości Biskupice Stare była niewłaściwa gospodarka wodnościekowa.

Jak wyjaśnił Burmistrz, pierwszym ogniwem reagującym na wszelkiego rodzaju problemy z jakością wody pitnej na terenie Gminy był Prezes Spółki, który podejmował natychmiastowe decyzje w celu niwelacji ewentualnych skutków pojawienia się skażeń wody pitnej. Informacja o ewentualnych problemach była dwutorowa, tj. z jednej strony Spółka, a z drugiej Gmina informowała mieszkańców o zagrożeniach.

(dowód: akta kontroli str.422-425, 431)

¹³ Zaktualizowany uchwałą z 12 czerwca 2014 r.

¹⁴ Mogą powodować głównie zakażenia jelitowe i biegunkę. Wykorzystywanie zanieczyszczonej wody do picia lub przygotowywania posiłków, może stanowić potencjalne zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

¹⁵ Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.

2.1.3 W okresie objętym kontrolą obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice (dalej: *Studium*) z 30 czerwca 2011 r. oraz z 12 czerwca 2014 r. W ww. Studium, stosownie do art. 3 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustalono kierunki rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W Studium wyznaczono, m.in. strefę ochronną ujęcia wód podziemnych, zlokalizowaną w południowej części Gminy Słubice. Ponadto strefa ochronna ujęcia wody wyznaczona została również w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Słubic wraz z obszarem funkcjonalnym Świecko.

(dowód: akta kontroli str.206-224, 225-230, 420-421)

Według stanu na koniec czerwca 2015 r. udział procentowy terenów pokrytych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miasta Słubice wynosił 28% (539 ha), natomiast na terenie wiejskim udział ten wynosił 7,4% (1.216 ha).

(dowód: akta kontroli str.231)

2.1.4 Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków Rada, uchwałą z 29 września 2005 r., ustanowiła Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków, który określał prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług zgodnie z wymogiem art. 19 ust. 2 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str.301-314)

2.1.5 Stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków zostały zatwierdzone w terminie określonym w art. 24 ust. 5 ww. ustawy.

Składane przez Spółkę, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków¹⁶, wnioski taryfowe były weryfikowane przez Burmistrza.

Przedkładane taryfy były opiniowane przez stałe komisje Rady, wydział inwestycji i ochrony środowiska Urzędu. Zatwierdzone taryfy brutto dla gospodarstw domowych wynosiły, m.in.:

- na 2013 r.: za dostarczaną wodę: 3,94 zł/m³, za odprowadzanie ścieków: 5,08 zł/m³,
- na 2014 r. i 2015 r.: za dostarczaną wodę: 4,01 zł /m³, za odprowadzanie ścieków: 5,15 zł /m³.

Ceny w zatwierdzonych taryfach na wodę i ścieki były na poziomie zbliżonym do przeciętnej dla miast w województwie lubuskim.

Rada Miejska nie podejmowała uchwały o dopłacie, dla którejś z taryfowych grup odbiorców usług.

(dowód: akta kontroli str.232-280)

2.1.6 Urząd, stosownie do art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁷, prowadził ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ewidencja zawierała dane odnośnie 669 posiadaczy ww. urządzeń i nie była kompletna.

(dowód: akta kontroli str.281-300)

¹⁶ Dz. U. Nr 127, poz. 886.

¹⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

2.1.7 Zgodnie z art. 9o ust. 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, zobowiązany został do sporządzania kwartalnych sprawozdań. Urząd, pomimo wysyłanych do ośmiu¹⁸ podmiotów monitów (20.09.2013 r., 12.05.2014 r., 12.02.2015 r.), nie wyegzekwował od wszystkich podmiotów prowadzących działalność w ww. zakresie kwartalnych sprawozdań (lata 2013–2014), o których mowa w art. 9o ww. ustawy. I tak: 3 podmioty przedłożyły wszystkie wymagane sprawozdania, 2 nie złożyły łącznie czterech sprawozdań, natomiast 2 - żadnego. Jedna firma zawiesiła działalność. Spośród złożonych 27 sprawozdań, 15 było składanych z naruszeniem ustawowego terminu, ze zwłoką od 15 do 391 dni. Do sprawozdań nie załączono wykazów właścicieli nieruchomości, z którymi w okresie objętym sprawozdaniem zawarto umowę lub umowa uległa rozwiązaniu bądź wygaśnięciu (9o ust. 4 cyt. ustawy).

(dowód: akta kontroli str.315-318)

Burmistrz wyjaśnił, że powodem nie wyegzekwowania od wszystkich podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, był brak narzędzi w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do karania podmiotów za złożenie sprawozdania po terminie lub nie złożenie go w ogóle.

Ustawodawca nie przewidział w ww. ustawie (rozdział 4d – kary pieniężne) sankcji za nie składanie sprawozdań o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str.426-428)

Stosownie do art. 9q ustawy o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach, Burmistrz sporządził terminowo roczne sprawozdania za 2013 r. i za 2014 r. z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, m.in. w zakresie nieczystości ciekłych. Jednak nie weryfikował danych zawartych w kwartalnych sprawozdaniach składanych przez przedsiębiorców.

(dowód: akta kontroli str.319-333, 400-405, 406-407)

2.1.8 Straż Miejska w okresie od początku 2012 r. do 31.07.2015 r. przeprowadziła ogółem 69¹⁹ kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych, w wyniku których: wystawiono 8 mandatów karnych kredytowych, sporządzono 1 wniosek o ukaranie do sądu²⁰, 25 osób pouczone. W ustalaniu częstotliwości i zakresu kontroli nie brał udziału Wydział Inwestycji i Ochrony Środowiska Urzędu, a jego pracownicy nie uczestniczyli w tych kontrolach.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Rada Miejska po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Słubicach, uchwaliła 29 kwietnia 2013 r. regulamin utrzymania czystości i porządku, zawierający wymagane elementy (art. 4 ust. 2 ww. ustawy). Określono w nim, m.in. iż właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe są zobowiązani opróżniać je z częstotliwością zapobiegającą przepełnieniu się zbiornika, w terminie nie rzadziej niż raz na rok.

(dowód: akta kontroli str.334-344, 345, 418-419)

2.2. Zrealizowane inwestycje

W latach 2013–2015 (I półrocze):

¹⁸ Do końca 2014 r. funkcjonowało 8 podmiotów faktycznie prowadzących przedmiotową działalność.

¹⁹ 2012 r. – 34 kontrole, 2013 r. – 7 kontroli, do 31.07.2015 r. – 28 kontroli, w tym: 57 kontroli przeprowadzono w ramach własnych czynności ustawowych na polecenie komendanta Straży, 12 na zgłoszenie mieszkańców.

²⁰ W sprawie odmowy zapłacenia mandatu karnego za wykroczenie.

- wydatki majątkowe Gminy wynosiły ogółem odpowiednio: 7.865,5 tys. zł, 13.772,9 tys. zł i 2.904,7 tys. zł, z tego 49,2 tys. zł, tj. 0,2% ogółu ww. wydatków na kanalizację;
- Gmina, na zadanie rozdziału 90001 – gospodarka ściekowa i ochrona wód, udzieliła jedno zamówienie o wartości 49,2 tys. zł brutto, dotyczące wykonania²¹ rurociągu przyłączeniowego kanalizacji deszczowej o długości 101 mb (odwodnienie podwórka).

(dowód: akta kontroli str.142, 384-399)

2.3 Nadzór oraz współpraca z innymi organami

2.3.1 Stosownie do art § 215 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych²² oraz art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej²³, Burmistrz jako jednoosobowe zgromadzenie wspólników powołał radę nadzorczą w Spółce, której członkowie posiadali wymagane uprawnienia.

(dowód: akta kontroli str.430)

Jeden z członków rady powołany 28 czerwca 2010 r. przez zgromadzenie wspólników Spółki i kolejny raz 26 czerwca 2013 r. był także (od 19.04.2012 r.) członkiem rady nadzorczej spółki prawa handlowego: NZOZ "Szpital Powiatowy" w Słubicach spółka z o.o.

(dowód: akta kontroli str.430)

2.3.2 W Urzędzie nie opracowano, wymaganego art. 10 ust.8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi²⁴, zarządzenia w zakresie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej Prezesowi Spółki. Pomimo braku ww. zarządzenia przyznano²⁵ i wypłacono w latach 2013-2015 roczne nagrody dla Prezesa.

(dowód: akta kontroli str.429-430)

2.3.3 Burmistrz nie skorzystał²⁶, z możliwości wynikających z art. 18e ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. przeprowadzania w Spółce kontroli w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

Burmistrz Słubic wyjaśnił, m.in. że nie korzystał z uprawnień wynikających z art. 18e ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, gdyż nadzór nad działalnością Spółki sprawuje w sposób ciągły i na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str.429)

Komisja rewizyjna nie kontrolowała działalności Gminy i Spółki w zakresie objętym kontrolą NIK.

Do Urzędu nie wpływały skargi mieszkańców na jakość wody i działalność podmiotów zajmujących się zaopatrzeniem w wodę i odprowadzanie ścieków.

(dowód: akta kontroli str.429)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

²¹ Przez Spółkę.

²² Dz. U. z 2013 r., poz. 1030 ze zm.

²³ Dz. U. z 2011 r., Nr 45, poz. 236.

²⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 254 ze zm.

²⁵ Za „efektywne gospodarowanie dostępnymi zasobami oraz profesjonalnym zarządzaniem Spółką” w latach 2012-2014.

²⁶ Od 1996 r. Urząd nie przeprowadzał żadnej instytucjonalnej kontroli działalności Spółki.

1. Urząd, stosownie do art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, prowadził ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ewidencja zawierała dane odnośnie 669 posiadaczy ww. urządzeń (613 zbiorników, 56 oczyszczalni) i nie była kompletna: nie zawierała wszystkich danych identyfikujących posiadaczy przedmiotowych urządzeń (m.in. Słubice na 151 pozycji, brak danych w 30 przypadkach zbiorników i oczyszczalni).

Konfrontacja wykazu osób fizycznych i podmiotów korzystających z usług Spółki (tylko w zakresie zaopatrzenia w wodę) z powyższą ewidencją wykazała, że ewidencja Urzędu nie zawierała danych o wszystkich potencjalnych użytkownikach zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni. Spośród 591 odbiorców wody (bez kanalizacji) w 10 miejscowościach Gminy (poza Słubicami i Kunowicami) ewidencja Urzędu dotycząca zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków obejmowała 464 ich użytkowników, co stanowiło 78,5% mieszkańców nie posiadających kanalizacji.

(dowód: akta kontroli str.281-300, 346)

Odnosnie powyższych rozbieżności Burmistrz wyjaśnił, że ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzona w urzędzie była sporządzona w 2013 roku, natomiast ostatni wykaz Spółki został sporządzony według danych na czerwiec 2015 r. Wynikłe rozbieżności spowodowane są brakiem aktualizacji ewidencji prowadzonej w Urzędzie. Aktualizacja ma być przeprowadzona podczas kontroli zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków planowanej wraz ze Strażą Miejską w październiku 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.426-428)

2. Stosownie do art. 9q ustawy o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach, Burmistrz sporządził roczne sprawozdania za 2013 r. i za 2014 r. z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, m.in. w zakresie nieczystości ciekłych. Przed sporządzeniem ww. sprawozdań Urząd nie weryfikował danych zawartych w kwartalnych sprawozdaniach składanych przez przedsiębiorców, w następstwie czego wykazane dane były mniejsze niż wynikało to ze stanu faktycznego ustalonego podczas kontroli NIK. I tak: w sprawozdaniach wykazano łączną ilość nieczystości płynnych: 10.542 m³ (2013 r.) i 6.667 m³ (2014 r.), gdy winno być wykazane odpowiednio: 12.054 m³ i 17.706,5 m³ – czyli ilość dostarczoną do stacji zlewnej (oczyszczalnia ścieków).

Pracownica sporządzająca ww. sprawozdania wyjaśniła, że nie weryfikowano danych zawartych w kwartalnych sprawozdaniach składanych przez przedsiębiorców odnośnie ilości odebranych nieczystości ciekłych, gdyż nie było przesłanek, co do podważania ich wiarygodności. Ujawnione różnice w ilości dostarczonych nieczystości ciekłych pomiędzy danymi ze zlewni i danymi ze sprawozdań odbiorców, wskazały na brak wiarygodności tych sprawozdań. Stąd też sporządzając sprawozdanie roczne z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2015 r., będziemy żądać danych o wielkości odebranych nieczystości płynnych.

W dniu 22.07.2015 r. przekazano adresatom sprawozdań ich korekty.

(dowód: akta kontroli str.319-333, 400-405, 406-407)

3. W Urzędzie nie opracowano, wymaganego art. 10 ust. 8 ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, zarządzenia w zakresie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej Prezesowi Spółki, pomimo że przyznano i wypłacono w latach 2013–2015 (I półrocze) nagrody dla Prezesa.

(dowód: akta kontroli str.429)

Burmistrz zadeklarował, iż w najbliższym czasie zostanie wprowadzone stosowne zarządzanie w zakresie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej dla prezesów spółek komunalnych, którego projekt jest już opracowany.

(dowód: akta kontroli str.422-425)

4. Powołany przez Zgromadzenie Wspólników (Burmistrza) z dniem 26 czerwca 2013 r. członek rady nadzorczej Spółki był także od 19.04.2012 r. członkiem rady nadzorczej NZOZ "Szpital Powiatowy" w Słubicach spółka z o.o.²⁷ (100% udziałów ma Powiat Słubicki), co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, który stanowi, że jedna osoba może być członkiem rady nadzorczej tylko w jednej spośród spółek prawa handlowego, o których mowa w art. 1 pkt 4-6 cyt. ustawy²⁸.

(dowód: akta kontroli str.430)

Burmistrz wyjaśnił, że powołując radę nadzorczą w Spółce nie miał wiedzy, że jeden z członków jest również członkiem rady nadzorczej w innej spółce komunalnej. Po uzyskaniu takiej informacji, podjął kroki zmierzające do zmiany aktualnego stanu faktycznego.

Powyższy członek złożył 26.08.2015 r. oświadczenie, że rezygnuje z członkowską w Radzie Nadzorczej NZOZ „Szpital Powiatowy” w Słubicach Sp. z o.o. i pozostanie jedynie w radzie nadzorczej spółki z udziałem gminy Słubice.

(dowód: akta kontroli str.422-425, 432-433)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wprowadzie art. 18e ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie zobowiązuje Burmistrza do prowadzenia kontroli w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem, jednak zasadnym jest rozważenie wykorzystania takiej możliwości. Pozwoliłoby to szybko diagnozować wszelkie niedomagania w wykonywaniu przez Spółkę zadań.

Ocena cząstkowa

Zadania w zakresie zapewnienia mieszkańcom nieprzerwanych dostaw wody przydatnej do spożycia nie zostały całkowicie wykonane. Wprowadzie niemal wszyscy mieszkańcy mieli dostęp do sieci wodociągowej, jednakże wystąpiły przypadki skażenia wody zanieczyszczeniami groźnymi dla ludzkiego zdrowia.

Ceny w zatwierdzonych taryfach na wodę i ścieki były na poziomie zbliżonym do przeciętnej dla miast w województwie lubuskim i gwarantowały pokrywanie bieżących kosztów tej działalności.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości wskazują na potrzebę zwiększenia skuteczności nadzoru nad wykonywaniem zadań w kontrolowanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o:

1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w sposób gwarantujący kompletność danych.
2. Prawidłowe wykazywanie danych w sprawozdaniach z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

²⁷ Źródło: strona internetowa BIP.szpitalslubice

²⁸ M.in. jednoosobowych spółek prawa handlowego utworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

²⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

3. Wprowadzenie zarządzenia w zakresie szczegółowych zasad i trybu przyznawania nagrody rocznej dla Prezesa Spółki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 14 września 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Mariusz Migdał
główny specjalista kontroli państwowej

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis